

Manódombi Bölcsőde

Szakmai programja

2021

Készítette: Burián Erika

Tartalom

1. Bevezetés.....	4.
2. A szakmai program alapidokumentumai.....	5.
3. Bölcsődék küldetése.....	6.
4. Bölcsődék minőségpolitikája.....	7.
5. A bölcsőde humánerőforrása.....	7.
6. Az ellátás igénybevételének módja, a szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi formája.....	8.
7. A bölcsődei nevelés célja, feladata.....	9.
8. Bölcsődei alapelvek.....	9.
9. Gondozási- nevelési feladatok.....	12.
10. A bölcsődei élet megszervezésének elvei és módszerei.....	13.
11. Képzések továbbképzések és az egyéni szakmai fejlődés biztosítása.....	14.
12. Kapcsolattartás.....	15.
13. Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme.....	16.
14. Bölcsődei dokumentáció.....	17.
15. Tárgyi feltételek.....	18.
16. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	19.
17. Gondozási, nevelési feladatok a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása esetén.....	25.
18. A bölcsőde nyitva tartása.....	25.
19. A bölcsődei nevelés megvalósításának feltételei.....	26.
20. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei.....	27.
21. Gyermekélelmezés.....	30.
22. A gyermekekről vezetett dokumentációk.....	30.
23. A bölcsőde dokumentumainak nyilvánossága.....	31.
24. A bölcsőde kapcsolatrendszere.....	31.
25. Gyermekvédelem a bölcsődében.....	31.
26. A bölcsődei szolgáltatást igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme.....	32.
27. A panaszjog gyakorlásának módja.....	33.
28. Képzés, továbbképzés.....	34.
29. Bölcsődei ellenőrzés, értékelés.....	34.
30. Záró rendelkezések.....	35.

A bölcsőde adatai

Fenntartó neve: Dabas Város Önkormányzata

Fenntartó székhelye: 2370 Dabas, Szent István tér 1.

Telefonszáma: 06-29/561-200

Érvényességi terület: Dabas város közigazgatási területe

Intézmény megnevezése: Manódombi Bölcsőde

Címe: 2370 Dabas, Parragh utca 30.

Telefonszáma: 06-70/476-8487

E-mail címe: manodombibolcsode@gmail.com

Honlapja: www.manodombibolcsode.hu

Intézményvezető: Burián Erika

Férőhelyek száma: 56 fő

Szolgáltató tevékenység típusa: gyermekek napközbeni ellátása

Alaptevékenység: bölcsődei ellátás

Nyitvatartási idő: 7:00-17:00

Működés kezdete: 2021. október

Az intézmény felügyeleti szerve: Dabas Város Önkormányzata

1. Bevezetés:

Pályázat:

Dabas Város Önkormányzata a „Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése” című pályázati felhívásra 2016. május 30-án pályázatot nyújtott be „Bölcsőde létesítése Dabason” címmel, a 2370 Dabas, Parragh utca 30. szám alatti önkormányzati tulajdonú ingatlan vonatkozásában. A sikeres pályázat Támogatási Szerződése 2017. augusztus 22-én került aláírásra.

A fejlesztés eredményeként Dabason a 56 férőhelyes bölcsőde megvalósításával a napközbeni kisgyermekellátás alapellátásában nagyarányú hiány felszámolására lesz lehetőség, valamint az önkormányzat a beruházásnak köszönhetően számos új munkahelyet teremt.

Helyzetelemzés:

Dabas Pest megyében, Budapesttől 40 km-re délre helyezkedik el. Az elmúlt években a város rohamos léptékben fejlődött, mint gazdaságban, mind népességben. A főváros közelsége igen kedvelt lakóhellyé tette, főként a fiatal családok számára. Ennek és a gyerekes családok állami támogatásának köszönhetően a kisgyermekek száma évről évre folyamatosan emelkedett és ez a tendencia az elkövetkezendő évekre is előrevetíthető, mely indokolta a bölcsőde megépítését. Az 56 férőhelyes bölcsőde önálló intézményként fog üzemelni.

A bölcsőde 2370 Dabas, Parragh utca 30. szám alatt helyezkedik el. Az intézmény jól megközelíthető, frekvenciált helyen, a város külterületén, a városközponttól nem messze épült, mégis távol annak zajától, nyüzsgésétől.

Az intézmény egyik oldalát szántóföld határolja, mely biztosítja az egészséges zöld környezetet, a friss levegőt. A tervezésnél cél volt, hogy az épület kissé olvadjon bele a környezetébe, ezért az épület teteje próbálja követni az eredeti domb vonalát, valamint zöldtető kialakítása történt. Ez a két dolog igen különlegessé tette a bölcsődét. A másik oldalán lakótelep helyezkedik el. Nem messze szemben az épülettel a közeli gimnázium tornacsarnoka épült, távolabb pedig egy sportcsarnok van, ami előtt a közeljövőben az új városközpont kerül kialakításra.

A bölcsőde bemutatása:

Az épület előtt 10 férőhelyes parkoló került kialakításra, melyből 1 mozgássérült parkoló.

Az intézményen a változatos, élénk színek és az építőköcska elemeinek játékos felhasználásával akarták jelezni az intézmény rendeltetését, az ide járó gyerekek korát. (homlokzati kiírás, kerékpár tároló, ülőkék...)

Az épület alapterülete közel 790 m², amelyhez megközelíthetően 313,3 m² terasz kapcsolódik.

Az ingatlan a telken hosszában helyezkedik el. A főbejáraton belépve egy előtérbe érkezünk. Balra a vezetői iroda és a gazdasági iroda ajtaja, jobbra a babakocsitároló található.

Ezután az épületet hosszában átszelő folyosóra lépünk. Balra a kiszolgáló helyiségeket, jobbra az átadókat és a csoportszobákat találjuk. Az épület első részében balra az irattár, a mosogató, a melegítő konyha, a mozgáskorlátozott WC, a kisgyermeknevelői szoba, a női öltöző, a teakonyha és a szósoba helyezkedik el. Jobbra az első gondozási egység: csoportszobák és átadók található, melyek más-más színnel vannak megkülönböztetve egymástól. Első a kék színű Búzavirág, a második a citromsárga Napocska csoport.

Az első részhez egy nagy fedett terasszal kapcsolódik az épület második része, mellyel szemben egy kis belső udvar került kialakításra. Balra a tornaszoba szertárral, játékraktár, takarítóeszköz raktár, selejt raktár, mosoda és a gépészet található. Jobbra a második gondozási egység: a harmadik csoport a zöld Batka Manó, majd végül a Narancssárga Csiga csoport található.

2. A szakmai program alapküldokumentumai:

Jogszabályi háttér:

- Magyarország Alaptörvénye
- 1991.évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989.november 20-án kelt egyezmény kihirdetéséről. ENSZ Egyezmény a gyermekek jogairól
- Az Európai Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni kisgyermekellátásról.
- 1992. évi XXII. törvény a Munkatörvénykönyvről
- 1992.évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény: A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről (50. paragrafus 3. bekezdése a közétkeztetésről)
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról
- 235/1997. évi (XII.17.) Korm. rend. a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról.
- 15/1998.(IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- 257/2000. (XII.26.) Korm. rendelet a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatában történő végrehajtásról
- 226/2006. (XI.20.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról
- 321/2009. (XII.29.) Korm. rendelet a szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógus előmeneteli rendszeréről
- 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjairól és igénylésükről felhasználható bizonyítékokról
- 369/2013. (X: 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről
- 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 8/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról.
- 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról.
- 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó ajánlásokról.
- 6/2016. (III.24.) EMMI rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról.
- 78/2003. (XI.27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságáról

Szakmai irányelvek, módszertani levelek:

- A Bölcsődei Nevelés - Szakmai Szabályai módszertani levél
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2017)
- A kisgyermekkorai nevelés módszertana (2015)
- A bölcsődei gondozás nevelés minimumkövetelményei és a szakmai munka részletes szempontjai

Bölcsődénk intézményi szabályzatai:

- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Szülői Érdekképviseleti Fórum Szabályzat
- Házi rend
- Munkaterv
- Adatvédelmi Szabályzat
- Pénzkezelési Szabályzat
- HACCP Szabályzat
- Gyakornoki Szabályzat
- Tűz- és munkavédelmi Szabályzat
- Munkaruha Szabályzat
- Leltár készítési és leltározási Szabályzat

3. Bölcsődénk küldetése:

Küldetésünk olyan, gyermekekre szabott gondozási nevelési elvek alkalmazása, melyek a bölcsődei ellátás területén a kicsik igényeit maximálisan kielégítik. Mindezek feltétele a szakmai igényesség, mely elsősorban a kisgyermeknevelő képzettségén és nevelői attitűdjén alapul. Fontos küldetésnek tekintjük a családok segítségét. A ránk bízott gyermekeket családi környezetben fogadjuk, és őket sok szeretettel vesszük körül.

- törekszünk a rendszerességre és a következetességre
- biztosítjuk a mozgás (szobában, tornateremben és a szabadban), a pihenés lehetőségét
- sok időt szánunk a beszélgetésekre, megvárjuk, amíg a gyermek rátalál saját gondolataira
- helyzeteket teremtünk az egyéni döntésekhez
- pozitív életszemléletre neveljük őket, de megtanítjuk azt is, hogy sikereikért nekik is tenniük kell
- teljesíthető feladatot adunk
- mindig teret adunk, hogy kipróbálhassák ügyességüket
- mindig megfogalmazzuk elégedettségünket
- partnerként kezeljük a gyermekeket
- megtanítjuk a gyermekeket a társaikkal és a felnőttekkel való együttműködésre
- elősegítjük a gyermekek társadalmi beilleszkedését
- megteremtjük az esélyegyenlőséget
- megtanítjuk, hogy „szeressék önmagukat” és tudjanak másokat elfogadni
- megtanítjuk hogyan fejezzék ki érzelmeiket
- biztosítjuk a nyugodt, békés egymásra figyelmet
- konfliktusaikban védjük meg álláspontjukat, de hallgassák meg a másik felet is
- megtanítjuk őket, hogy tudjanak fókuszálni a körülöttük zajló események pozitív elemeire.

4. Bölcsődéni minőségpolitikája:

A kisgyermeknevelői hivatás igen komoly felkészültséget kíván, mert a legérzékenyebb, legtöbb törődést, szeretetet, dédelgetést igénylő korosztályt neveli, gondozza. Biztosítja a gyerekek számára a harmonikus testi, szellemi, szociális fejlődés lehetőségét, feltételeit.

A kisgyermeknevelő a gondozási ismeretek mellett gyermeknevelési, fejlődés lélektani, egészségügyi, zenei ismeretekkel is kell, hogy rendelkezzen.

Tudjuk, hogy a kolléganő a napi munkája során nem pótolja, csak helyettesíti az anyát. Szereti a gyermeket, de nem az anya helyett, hanem az anya mellett.

Támogatja a gyermeket a világ megismerésében úgy, hogy aktivitásra való igényét tiszteletben tartja, nem veszi el tőle a felfedezés örömét. Beszélget és játszik, sok-sok dalt énekel, mondókát mond. A csoportban olyan szabályokat igyekszik kialakítani, amelyek érthető, elfogadható, betartható.

Tevékenységét minden nap úgy tervezi meg, hogy az a gyermekek alkotó kedvét, aktuális igényét, vágyát is figyelembe vegye.

A jó kisgyermeknevelő fontosnak tartja az anyanyelv hű tolmácsolását, szépen, tisztán, érthetően beszél. A gyerekek érdeklődését sok irányba felkelti, általános ismereteiket megalapozza.

A jó kisgyermeknevelő derűs, kiegyensúlyozott ember, aki szereti a gyermekeket, jól érzi magát a társaságukban, nyílt, őszinte, elfogadó, ismeri és tiszteletben tartja az egyéniségeket.

A bölcsődében a minőségbiztosítási elvárások rendszere jelen van, amely folyamatosan biztosítja a gondozás-nevelés színvonalát. A minőségbiztosítás fontos elemei a személyi és tárgyi feltételek, a dolgozók képzettsége, szakképzése és továbbképzése. A minőségi munka célok kitűzése nélkül nem érhető el, a cél elérése után elemzésre és további javításra, ellenőrzésre van szükség.

5. A bölcsőde humánerőforrása:

Bölcsődevezető	1 fő
Bölcsődevezető helyettes, szakmai vezető	1 fő
Kisgyermeknevelő	8 fő
Bölcsődei dajka	4 fő
Gazdasági ügyintéző	1 fő
Karbantartó (fenntartó döntése alapján)	1 fő

A tervezett humánerőforrás megfelel a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet „A gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodás formáinak szakmai létszám irányszámai és létszámminimum normái”-ban foglaltaknak. A dolgozók kiválasztásánál törekedtünk arra, hogy a képesítési előírásokban is eleget tegyünk a jogszabályi elvárásoknak, a vezető szakmai és szociális vagy pedagógiai felsőfokú végzettséggel rendelkezzen, a dolgozók között minél több BA szakos kisgyermeknevelőt tudjunk alkalmazni.

A bölcsőde gerincét a jól képzett, szakmai tapasztalattal rendelkező kisgyermeknevelők adják. A beszerzett eszközök csak akkor érik el a kívánt hatást, ha a gyermekekkel foglalkozók támogató, segítő funkciót töltenek be a gyermekek beilleszkedése és fejlesztése folyamatában. Bízunk benne, hogy a leendő alkalmazottak számára a sokszínűség, a magas színvonal és szolgáltatásfejlesztés, a szocializáció és az érzelmi fejlődés, a munka és a magánélet egyensúlya, a gyermekek társadalmi helyzete és a részképesség(zavarok)fejlesztése – elfogadott és természetessé vált fogalmak lesznek. Törekszünk majd arra, hogy kolléganőink, akik a kicsikkel foglalkoznak többfajta képzettséggel rendelkezzenek, így a gyerekek a különféle irányultságú szakembertől a szakmai alapelvek egyöntetűsége mellett különböző érdeklődéseket, élményeket tapasztalhatnak. A jó kisgyermeknevelő sok mesét és mondókát ismer, és

képes elvárásolni a gyermekeket. A nap minden percét kihasználja élményszerzésre. Tud olyan hangsúllyal és olyan hangnemben szólni a kicsikhez, hogy érdeklődésüket folyamatosan fenntartsa a környezetük iránt, hogy szívesen kerüljenek interakcióba társaikkal, és sokféle tevékenységet próbáljanak ki. A kipróbálások öntevékeny módon történnek, mindenki kedve, képessége és igénye szerint használja a tárgyakat vagy vesz részt a foglalkozásokban. A kisgyermeknevelő figyelemmel „kísér”, segít, javaslatokat ad, előre lendítő és gondolkodtató kérdéseket tesz fel. Ehhez rendelkezni kell elkötelezettséggel, strukturált pedagógiai módszerekkel, szervezett programokkal és a gyermekekre való pozitív hatásgyakorlással. „Európa legfiatalabb állampolgárait” szeretnénk arra felkészíteni és megtanítani, hogy felnőve sikeres, öntevékeny, gondolkodó tagjai legyenek a társadalomnak.

6. Az ellátás igénybevételének módja, a szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi formája:

A bölcsődei szolgáltatás iránt érdeklődőket személyesen és a bölcsőde honlapján, a Dabas város hivatalos oldalán, a bölcsőde facebook oldalán, a helyi újságban folyamatosan tájékoztatjuk, a bekerüléssel kapcsolatos feltételekről és bölcsődénkben folyó eseményekről.

A gondozási év, szeptember 1-től augusztus 31-ig tart. A következő gondozási évre a beiratkozás minden év április közepén történik, de üres férőhely esetén év közben is felvételre kerülnek azok a gyermekek, akik már jelentkeztek korábban, de első körben férőhely hiányában elutasításra kerültek, vagy a gyermekjóléti szolgálat, gyermekorvos, védőnő kéri a gyermek napközbeni ellátását (ők soron kívüliséget élveznek).

Bölcsődénk a gyermekek napközbeni ellátása a módszertani irányelvek szellemiségében fog történni. Az intézménybe elsősorban a dolgozó szülők, - ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is – gyermekei járnak.

Bölcsődei felvétel során előnyben kell részesítenünk:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket,
- a védelembe vett gyermeket,

A törvény lehetőséget ad a sérült gyermekek integrált gondozására, nevelésére, valamint, ha lehetőség van rá, szolgáltatások működtetésére is.

A gyermek felvételét kérheti a szülő, a gondviselő, valamint az ő hozzájárulásával a körzeti védőnő, a házi orvos, család gondozó, a korai fejlesztő gyógypedagógusa és a gyermekjóléti szolgálat, valamint a gyámhatóság. Védelembe vétel esetén a települési önkormányzat jegyzője kötelezi a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását.

Bölcsődénkbe a felvételt nyert családokat tájékoztatjuk:

- az ellátás feltételeiről,
- az intézmény által vezetett személyes nyilvántartásokról,
- az érték és vagyonmegőrzés módjáról,
- az intézmény házirendjéről, a napirendről,
- a panaszjog gyakorlásának módjáról,
- a fizetendő térítési díjakról.

A tájékoztatást követően az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője megállapodást köt az intézménnyel, melyben egyben nyilatkozik, hogy az általa megadott személyes adatok a valóságnak megfelelnek, és ha abban változás áll be azt köteles jelezni, valamint az ellátásról a tájékoztatást megkapta.

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- Az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén, ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.
- A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei nevelésben, gondozásban legfeljebb annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amely évben a hatodik életévét betölti.
- Ha a harmadik életévét - január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott bölcsődei nevelési év végéig, - ha szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő bölcsődei nevelési év végéig.

7. A bölcsődei nevelés célja, feladatai:

Célunk, hogy rugalmasan, a családok igényeinek megfelelően nyújtsuk szolgáltatásainkat, melyek alapja a kisgyermek tisztelete és szeretete.

Törekszünk arra, hogy családias, jó bölcsődei légkört teremtsünk, ahol nem csak a gyermekek, hanem a felnőttek is jól érzik magukat, és sajátjuknak tartják-vallják munkahelyüket.

Fontos számunkra, hogy a szülők biztosak lehessenek abban, hogy gyermekeik minden napjukat nyugodt, biztonságos környezetben töltik, ahol szakmailag felkészült kisgyermeknevelők várják őket.

Nem csak óvjuk, vigyázzuk a ránk bízott gyermekeket, hanem igyekszünk hozzájárulni egészséges testi, szociális és érzelmi fejlődésükhöz is.

A kisgyermek ebben az életszakaszban a legsérülékenyebbek, erősen függenek a felnőttektől, ezért a kisgyermeknevelő személyisége meghatározó. Fontos tehát, hogy bölcsődei gondozásukat, nevelésüket képzett, a korosztály sajátosságait jól ismerő szakemberek végezzék egyénre szabottan, kis létszámú csoportban, ahol kialakulhat a kisgyermeknevelővel a személyes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat. Valljuk, hogy az első évek nevelő munkájának alapozó feladata van, mely a későbbiekben segíti a világ megismerését és a kötődések kialakulásának mélységét, minőségét.

Bölcsődénk feladata: A bölcsődénkbe járó gyermekek testi és pszichés szükségleteinek kielégítése, a fejlődés elősegítése. A családban nevelkedő 0-3 éves korú, gyermekek napközbeni ellátása, szakszerű gondozása és nevelése a minőségpolitikai célok és a gondozási-nevelési elvek maximális alkalmazásával.

Amennyiben a gyermek még nem érett az óvodai nevelésre, szülők kérésére és a szakemberek (orvos, szaktanácsadó, bölcsődevezető, gyógypedagógus) javaslata alapján a gyermekek 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében. Feladataink ellátása közben kiemelten figyelünk arra, hogy a Bölcsődei Alapprogramban meghatározott alapelveket beépítsük mindennapi munkánkba, hiszen csak így tudunk megfelelni a szakmai elvárásoknak, valamint így tudunk leghatékonyabban segítséget nyújtani a családoknak.

8. Bölcsődei alapelvek:

- **A család rendszerszemléletű megközelítésének elve:** Melyet mi azért tartunk nagyon fontosnak, mert tudjuk, a kisgyermek fejlődését akkor tudjuk a legjobban segíteni, ha az egész családot megismerjük, ha képet kapunk arról, hogy a család milyen nevelési elvet vall, milyen nevelési légkört tud biztosítani és milyen mintát lát otthon a gyermek. A gyermek viselkedését csak akkor tudjuk pontosan megérteni, ha ismerjük a családok erősségeit, esetleges hiányosságait és így tudjuk a legjobban segíteni a fejlődésüket. Bölcsődénkben kiemelten foglalkozunk a kisgyermek családjaival, valamint a családokkal fontosnak tartjuk a folyamatos kapcsolattartást, tájékoztatást.

- **A koragyermekkori intervenció szemlélet befogadása:** A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. Nekünk, bölcsődei szakembereknek tisztában kell lennünk azzal, hogy a gyermekek fejlődési üteme eltérő, van, aki gyorsabban, van, aki kicsit lassabban fejlődik az átlagosnál, van, akinél előfordul átmeneti megakadás, lassulás, melyre oda kell figyelnünk, hiszen ezek a megakadások hatással lehetnek a későbbi készségek, képességek fejlődésére. Ezért ezekben az időszakokban kiemelten fontos a preventív szemléletű beavatkozás, a szakemberek összefogása, együttműködése, hiszen sok esetben az időben megkezdett fejlesztéssel az is elkerülhető, hogy a kisgyermek SNI státuszba kerüljön.
- **A családi nevelés elsődleges tisztelete:** Azért is fontos nekünk, hiszen a szülőknél, a családnál jobban nem ismerheti senki a gyermeket és az ő hagyományait, szokásait nekünk tiszteletben kell tartani. Figyelembe kell vennünk és a lehetőségekhez képest el kell fogadnunk különböző kultúrák nevelési elveit, hiszen egyre többen vannak más nemzetiségű családok bölcsődéinkben. Természetesen, ahol szükség van arra, hogy kompenzáljuk a családi nevelési hiányosságokat, azt meg kell tennünk, és ha lehetőségünk nyílik arra, akkor segítséget is nyújtunk a családoknak nevelési problémák megoldásához.
- **A kisgyermeki személyiség tisztelete:** Elengedetlen mindenkinek, aki kisgyermekkel foglalkozik, hiszen tudjuk, mindenki önálló egyéniség, mindenkinek egyéni szükséglete van és mindenkit megillet az egyéni bánásmód, és a személyiségének tiszteletben tartása, ezért figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségekre iránti tolerancia kialakítására.
- **A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe van:** Hiszen ő jól ismeri a bölcsődés korú gyermekek életkori sajátosságait, és ő az, aki személyiségén keresztül hatni tud a kisgyermekekre és családjaikra. A kisgyermeknevelőnek ismernie kell a kompetenciahatárokat, kellő önismerettel, magas szintű társas készséggel kell rendelkeznie, hogy hivatását megfelelően el tudja látni. A kisgyermeknevelőink rendszeresen vesznek részt továbbképzéseken, melyek hozzájárulnak szakmai tudásuk fejlődéséhez, valamint támogatjuk őket abban is, ha szeretnének felsőfokú intézmény keretein belül tanulni.
- **A biztonság és a stabilitás megteremtése:** Tisztában vagyunk azzal, hogy a gyermekek számára milyen fontos az, hogy biztonságban érezzék magukat. A családból kikerülve és egy új környezetbe való beilleszkedésnél ez a biztonságérzés sérül, ezért fontos számunkra, hogy ezt a folyamatot megkönnyítsük, lerövidítsük. Amivel mi segíteni tudjuk ennek a folyamatnak a megkönnyítését, az a szülővel történő fokozatos beszoktatás menetének alkalmazása, a „saját” gondozónő rendszer, a felmenőrendszer, a csoport és a hely állandóságának a biztosítása. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is. A kisgyermek új helyzetekhez való hozzászoktatása segíti az alkalmazkodást, a változások elfogadását, az új dolgok megismerését, a szokások kialakulását.

- **Fokozatosság megvalósítása:** A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.
- **Egyéni bánásmód érvényesítése:** Szakmai munkánk egyik fontos alapja, hiszen még az azonos korú gyermekek fejlődése és igénye között is nagy eltérések lehetnek. A mi elsődleges feladatunk és célunk, hogy kisgyermeknevelőink elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartással forduljanak a gyermekek felé és vegyék figyelembe a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását.
Nagyon jól kell ismernünk a gyermekek egyéni szükségleteit és ehhez kell igazítanunk napirendünket, hogy meg tudjuk valósítani személyre szóló gondozást és segíteni tudjuk a gyermekek önállósodási törekvését, valamint a gyermekek érezzék, hogy a kisgyermeknevelőre mindig számíthatnak, ha szükségük van egy kis bátorításra, simogatásra, gondoskodásra. Fontos az is, hogy a felnőtt észrevegye és elismerje, ha sikerült felépíteni egy magas tornyot, vagy ha a helyére került egy-egy puzzle darab.
Gondozási helyzeteknek kiemelt jelentősége van, hiszen ez sokszor egy bensőséges, intim helyzet, ahol a kisgyermeknevelő a gondozási folyamatok alatt, sok mindenre meg is „tanítja” a gyermeket. A bölcsődénkben a kisgyermeknevelők törekednek arra, hogy a gondozási feladatokba bevonják a kicsiket is. Türelemmel kivárik, míg a gyermek próbálkozik önállóan az öltözéssel, evéssel. Nem sürgetve a gyermeket, lehetőséget biztosítanak számára, hogy egyedül oldja meg ezeket a feladatokat. Gondozásnál pozitív visszajelzésekkel erősítik a kisgyermek egészséges én képének kialakulását, valamint folyamatosan törekednek annak megerősítésére.
- **A gyermeki kompetenciaképzés támogatása:** A gyermekek kíváncsiak, érdeklődők, szeretnék felfedezni a világot, szeretnék megismerni, mi, hogy, és miért működik és szeretnék kipróbálni, hogy nekik is sikerül e beindítani, összerakni, megszólaltatni azt a játékot, amit társaik oly nagy élvezettel használnak. Ehhez nekünk felnőtteknek kell megteremteni és biztosítani a nyugodt, biztonságos légkört, a változatos ingergazdag tárgyi környezetet, ahol a gyermekek élményekhez, tapasztalatokhoz juthatnak és átélhessék a spontán tanulás örömét és megmaradjon bennük a vágy, hogy felfedezze az őt körülvevő világot. Ehhez fontos, hogy ott legyünk a közelükben és ha valamiben elakadnak, elbizonytalanodnak, akkor egyből segítséget tudjunk nyújtani.
- **Az egységes nevelő hatások elve:** A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a közöttük lévő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában; a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában; öntevékenységének biztosításában egyetértsenek; az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék; nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

9. Gondozási- nevelési feladatok:

Minden csoport kialakulásakor, a beszoktatások, és a gyermekek fejlettségi szintjének megismerése után ki kell alakítani a csoport végleges napirendjét, melyet csak a bölcsődevezető jóváhagyásával lehet módosítani.

A csoportok évszakokra lebontva tervet készítenek, melyben az évszakokhoz kapcsolódóan megtervezik a tevékenységformákat, mondókákat, énekeket, meséket stb.

Az egészséges életmód alakítása:

Az egészséges táplálkozásra irányuló törekvésünk során a gyermekeknél kialakítjuk a kulturált étkezési szokásokat, illetve biztosítjuk az önállóság kialakulását.

Az egészséges életmód biztosítása és az egészséges életmódra nevelés egyik fontos feladatunk. Ennek érdekében törekszünk arra, hogy évszaktól és időjárástól függően, de minél több időt tölthessünk a gyerekekkel a szabad levegőn változatos mozgási és játék lehetőséget kínálva számukra. A levegőn tartózkodás, levegőztetés feltételei adottak. A játszókert és a teraszok optimális elhelyezkedése, nagysága és adottsága jó lehetőséget biztosít a gyerekek szabad mozgásterének és játéklehetőségeinek maximális kielégítéséhez.

Az egészséges életmódra való törekvés másik fontos területe az étkezés, hisz tudományosan bizonyított, hogy a táplálkozási szokások kisgyermekkorban alakulnak ki, s az egész életre kiható ízlésformáló szerepük van. Célunk, hogy az általunk kínált étrend kielégítse a gyerekek energia- és tápanyagszükségletét és általa megismerhessék az egészséges táplálkozás alkotóelemeit. Bízunk benne, hogy a szállított étel korszerű konyhatechnikai eljárásokkal, a higiénés követelmények betartásával készül, és biztosítani tudjuk majd a kisgyermek egyéni igényeit, szükséges diétáit a rászorulóknak. /pl. laktóz mentes, tej mentes, glutén mentes, tojás mentes diétát /

Testápolás és tisztálkodás területén fontos feladatunk a gyermek komfortérzetének és rendszeres tisztálkodás igényének kialakítása. Ennek érdekében a napirendbe ágyazottan helyet kap a rendszeres kézmosás, kéztörlés és fésülködés. A pelenkás gyermekeknél nagy gondot fordítunk a rendszeres és szükségszerű pelenkacserére, majd a szobatisztaságra szoktatásnál a gyermek pszichés érettségére és önállósodási törekvésére.

Az öltözködés védekezés az időjárás viszonyosságai ellen, de fejleszhető vele a gyermek ízlése és önállósága is. Lényeges, hogy a kisgyermek ruházata mindig kényelmes, játékra alkalmas és biztonságos legyen.

A pihenésnél és az alvásnál figyelembe vesszük az egyéni szükségleteket.

Kiemelten fontosnak tartjuk a mozgás megszerettetését a gyermekekkel, melyhez a tárgyi és a környezeti feltételeink adottak, mind a csoportszobában, mind a játszókertben.

A prevenciós feladatok megvalósításához segítséget kérhetünk a bölcsőde gyermekorvosától és a gyermek pszichológustól.

A bölcsődei nevelés során különös figyelmet szentelünk a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küzdő kisgyermek fejlesztésére, melyet speciális nagymozgásos, terápiás eszközök is segítenek.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:

Mindenekelőtt nyugodt, derűs, barátságos légkör megteremtésére törekszünk csoportjainkban. Fontos számunkra, hogy a kisgyermeknevelők és a gyermekek között elfogadó, szeretetteljes kapcsolat jöjjön létre. A csoport keretei között igyekszünk a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe venni, kielégíteni. Támogatjuk a nyitottságon, egymás elfogadásán, empátián alapuló társas kapcsolatok kialakulását. Megismertetjük, s igyekszünk betartani és betartatni a gyermekekkel a csoportban való együttélés szabályait. Minél több olyan lehetőséget teremtünk, ahol a gyermekek közös élményeket szerezhetnek társaik, kisgyermeknevelőik körében.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

Törekszünk a gyermekek érdeklődésének felkeltésére és ébren tartására. Az ismeretek közvetítésekor figyelembe vesszük a gyermek fejlettségét, egyéni képességeit. A gyermekek érdeklődésének, fejlettségének megfelelő tevékenységeket kínálunk. Támogatjuk a gyermekek önállóságát, aktivitását, kreativitását. Az arra megfelelő helyzetekben lehetőséget adunk a döntésre, választásra.

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése:

Fontosnak tartjuk, hogy a családi és a bölcsődei nevelés összhangban legyen, a szülők és a kisgyermeknevelők között kölcsönös, bizalmon alapuló egyenrangú konstruktív kapcsolat alakuljon ki. A szülő tudja közvetíteni a gyermek szokásait, igényeit, szükségleteit, melyre építve a kisgyermeknevelő szakemberként tapasztalataival, szaktudásával képes elősegíteni a kisgyermek fejlődését.

10. A bölcsődei élet megszervezésének elvei és módszerei:

A bölcsődei gondozás-nevelés alapvető feladata a gyermekek szakszerű gondozása-nevelése mellett, hogy a családokkal partneri kapcsolatot alakítsunk ki, hiszen valljuk, a bölcsődébe kerülés után, közösen kell biztosítanunk a gyermekek harmonikus fejlődését. Támaskodnunk kell a szülők információira, tapasztalataira, mert ők ismerik legjobban a gyermekek egyéni igényeit, szokásait, melyek segítségével a kisgyermeknevelők differenciált, személyre szóló módszerek alkalmazásával, segíthetik őket az új környezethez való alkalmazkodáshoz. A kisgyermeknevelők pedig szaktudásukkal, tapasztalataikkal tudják segíteni a családokat. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, tapintatos folyamatos kommunikáció.

Mi már a bölcsődébe kerülés előtt törekszünk majd arra, hogy a bizalmon alapuló partneri kapcsolat alapjait letegyük. Ehhez különböző módszereket alkalmazunk, melyek segítik egymás jobb megismerést. Ezek a módszerek a következők:

- Szülői értekezletet tartunk a felvételt nyert gyermekek szüleinek. A közös szülői értekezleten informális tájékoztatást adunk a bölcsőde házirendjéről, szervezeti és működési szabályzatáról, napirendjéről, a térítési díj összegéről és a fizetés módjáról. A bölcsőde szakmai programját a családok rendelkezésére bocsátjuk. A Gyvt.32.§(7) bekezdés értelmében „Megállapodást” kötünk a családokkal a bölcsődei ellátás időintervallumára, tartalmára, a személyi térítési díj megfizetésének módjára vonatkozóan. Elmondjuk, milyen dokumentumok összegyűjtése szükséges a gyermek beiratkozásához és a díjfizetés összegének megállapításhoz.

- Tájékoztatjuk a családokat a gyermekek és szülők jogairól, kötelezettségeiről. Megalakítjuk a Szülői Érdekképviselői Fórumot, hogy a hozzánk járó családok jogait érvényesíteni tudják. Tájékoztatót adunk arról is, hogy az épület folyosóján „panaszládát” helyeztünk el, továbbá arról is, hogy a Fenntartónál is élhetnek panaszjogukkal.
- Szülőcsoportos beszélgetést az első szülői értekezletet követően tartjuk. Itt már nem az információ átadásán, hanem a kapcsolatépítésen van a hangsúly. Beszélünk a bölcsődével kapcsolatos gondolatokról, hiedelmekről és érzésekről. Fontos nekünk, hogy tisztában legyünk a szülő benyomásaival, tapasztalataival, ismereteivel, hiszen csak ennek birtokában tudunk rá értőn figyelni, esetleges szorongásait feloldani, hiedelmeit megváltoztatni. Ezen a csoportbeszélgetésen megosztjuk egymással az elválás érzéseit és nehézségeit. A későbbiekben segítünk eligazodni a dacosság, akarat, félelem, a szobatisztaság problémáinak rejtjeleiben. A „gondolat megosztás” által lehetőség adódik arra, hogy a nevelési megoldások közül mindenki maga válassza ki a számára legmegfelelőbbet. Ezáltal segítünk eligazodni a gyermeknevelés rejtjeleiben, de egyben erősítjük a szülői kompetenciát is.
- Családlátogatásra megyünk el, ahol alkalom nyílik a gyermeket otthoni környezetében megismerni, szokásait, napirendjét megbeszélni és képet kaphatunk arról is, milyen nevelői légkör veszi körül otthon. Látogatás alkalmával „beajánljuk magunkat” is. Elmondjuk, miben vagyunk erősek, milyen értékeink vannak, miért vagyunk meggyőződve arról, hogy a bölcsőde jó hatással van a gyermekek fejlődésére és szocializációjára. Megosztjuk a tapasztalatunkat az anyával és elmondjuk, miért fontos a szülővel történő beszoktatás a gyermek, a szülő és a kisgyermeknevelő szempontjából.
- Szülővel történő beszoktatást azért tartjuk nagyon fontosnak, hogy a kisgyermek az édesanyja biztonságot nyújtó jelenléte mellett ismerhesse meg az új környezetet. A szülőnek a (ami kb. két hétig tart) beszoktatás alatt van módja arra, hogy megmutassa a kisgyermeknevelőnek az otthon kialakult szokásokat, rituálét, gondozási módokat. A kisgyermeknevelőnek lehetősége adódik arra, hogy a szülőnek és kisgyermekének bemutassa a bölcsődei szokásokat, nevelési és gondozási elveket és módszereket, bizalmi kapcsolatot építsen ki a család és az intézmény között.

11. Képzések továbbképzések és az egyéni szakmai fejlődés biztosítása:

A gyermekeket kisgyermeknevelői végzettséggel rendelkező szakemberek látják el. A kisgyermeknevelői hivatás igen komoly felkészültséget kíván meg, mert ők a legérzékenyebb, legtöbb törődést, szeretetet, dédelgetést igénylő korosztályt nevelik, gondozzák, biztosítják számukra a harmonikus testi, szellemi, valamint szociális fejlődés lehetőségeit, feltételeit. A kisgyermeknevelői képzés érettségi után OKJ-s vagy főiskolai képzésen szerezhető meg és a gondozási ismeretek mellett gyermeknevelési, fejlődés-lélektani, egészségügyi, zenei képzésben is részesülnek. Ezen ismeretek birtokában segítik a gyermekeket a világ megismerésében úgy, hogy aktivitásra való igényüket tiszteletben tartják, és nem veszik el tőlük a felfedezés örömét. Segítik őket a pozitív én-kép kialakulásában, az ideális pszichés állapot elérésében, melyben a gyermekek boldogan, önfeledten tevékenykedhetnek, játszhatnak, „tanulhatnak”.

A kisgyermeknevelők szakmai ismereteiken kívül, szociológiai, szociális és jogi képzést is kapnak, hiszen ezen ismeretek is szükségesek ahhoz, hogy a gyermekjóléti alapellátás keretén belül működő bölcsődénkben szakszerűen tudjuk segíteni a hozzánk járó családokat.

Szakembereink 4 évente kötelező szakmai továbbképzéseken vesznek részt a 9/2000 (VIII.4.) SZCSM rendelete értelmében. Emellett rendszeres házi továbbképzéseken is foglalkozunk majd a szakmai ismeretek megújításával, új módszerek átadásával. Lehetőséget adunk és támogatjuk a kolléganők továbbtanulási szándékát, szakmai megújulását. A pályakezdő kisgyermeknevelők szakmai fejlődését gyakornoki rendszerben biztosítjuk és segítjük.

12. Kapcsolattartás:

Kapcsolattartás a szülőkkel:

- Tájékoztatás bölcsődei felvételnél
- Szülői értekezlet
- Családlátogatás
- Beszoktatás
- Napi találkozások
- Egyéni beszélgetés szükség szerint
- Szülő – csoportos beszélgetés
- „Családi füzet” /írásos tájékoztatás /
- Szervezett programokon – bölcsődei ünnepek - való találkozások
- Szülői Fórum képviselője általi beszélgetések
- Hirdetőtábla

Társintézményekkel való együttműködés, kapcsolattartás:

Háziorvosi, védőnői hálózattal:

- javaslat bölcsődei felételre
- családlátogatás előtti, illetve családlátogatáshoz kért információ
- évközben felmerülő probléma esetén
- védőnők látogatása a bölcsődébe, amely tájékozódáson és tapasztalatcserén alapul

Családsegítő – és Gyermekjóléti szolgálattal:

A gondozott gyermekek érdekében fontos kapcsolatot ápolni a jelzőrendszer tagjaival is, ahonnan a felvételre kerülő gyermekekről előzetesen, ill. működés közben is tájékoztatást szerezhetünk. A Családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat családgondozói a szolgáltatást nyújtóknál rendszeresen meglátogatják a családgondozás látókörébe tartozó gyerekeket, és tájékoztatást kérnek, ill. konzultálnak a gyermekek helyzetéről, fejlődéséről. Adott esetben a gyermekjóléti szolgálat már a felvételi jelentkezéskor tájékoztatást ad egy-egy család anyagi vagy nevelési nehézségéről, akiknek a felvételnél előnyt kell élvezniük. Különösen nehéz családi élethelyzetben a gyermekjóléti szolgálat igénye alapján azonnali felvételt nyer a kisgyermek, elsődlegesen a bölcsődébe. A kapcsolat kétoldalú; a szolgáltató, mint a gyermekjóléti jelzőrendszer tagja, jelzést ad a szolgálat felé, ha a kicsik között akad olyan gyermek, akinél nem megfelelő szülői bánásmódot tapasztal.

Óvodával:

Törekszünk arra, hogy minél könnyebb, zavartalanabb legyen a gyermekek óvodába való átmenetele. Óvodai beiratkozás előtt az óvodába menő gyermekek szüleinek szülői értekezletet tartunk (április végén, az óvodai beiratkozást megelőzően) az óvodavezető meghívásával. Az óvodavezetőt tájékoztatjuk a veszélyeztetettségéről, lassabban fejlődő kisgyermekről, gyermekvédelmi kedvezményben részesülőkről.

Környező bölcsődékkal, szakmai szervezetekkel:

- A kisgyermeknevelők tapasztalatcseréjére irányuló látogatás megszervezése a környékbeli bölcsődékben, egymás közötti segítségkérés és nyújtás
- Kiszéregényes bölcsődei rendszerbe való bekapcsolódás
- Magyar Bölcsődék Egyesületi tagság felvételének kezdeményezése

13. Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme:

Különös gondot fordítunk a gyermekek jogainak sérthetlenségére, valamint a szülők, (törvényes képviselők) és a bölcsődei dolgozók állampolgári, alkotmányos jogainak tiszteletben tartására.

A Gyvt. előírja azokat a jogokat és kötelezettségeket, melyeket nekünk és a családoknak be kell tartaniuk. Ezek közé tartozik a:

Gyermekvédelmi feladatok:

- Folyamatos kapcsolattartás: a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal, vezető védőnővel, Pedagógiai Szakszolgálattal,
- Veszélyeztetettség észlelése, okok feltárása, dokumentálása.
- A jelzőrendszer működtetése.
- Segítségadás felkínálása.
- Veszélyeztetettség, illetve felkérés esetén családlátogatáson való részvétel

Az igénybevevők, és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok:

Az 1997. évi XXXI. Törvény szabályozza, hogy a bölcsődének a szakszerű gondozás érdekében milyen szolgáltatást kell biztosítani, és milyen szabályozóknak kell megfelelnie. A törvény azonban azt is szabályozza, hogy a rendszerben dolgozóknak mit kell megtenniük a gyermeki jog védelmének érdekében.

Bölcsődénk mindent megtesz annak érdekében, hogy a gyermekek jogai ne sérüljenek, így:

- az egyéni bánásmód elvének betartásával segítjük a gyermekek személyiségének a kibontakoztatását,
- a gyermek fejlődését veszélyeztető helyzet elhárítása érdekében a jelzőrendszeren keresztül felvesszük a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal,
- bölcsődénk felkészült a sajátos nevelési igényű és a tartósan beteg gyermekek fogadására és lehetőségeinkhez képest helyet biztosítunk a gyermekek intézményünkben történő fejlesztéséhez, melyet a pedagógiai szakszolgálat munkatársai végeznek,
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben, gondozásban részesítjük a bölcsődébe járó gyermekeket.

A személyes gondoskodást végző személyeket is megilleti az a jog, hogy:

- személyiségüket tiszteletben tartásuk,
- panasztétel esetén munkáltatójuk és fenntartójuk védelme megilletse a kivizsgálási időszak végéig,
- adatait a személyes adatok kezelésére vonatkozó és titoktartási szabályok szerint kezeljék,
- különös védelem illeti továbbá a várandós anyát és a kisgyermeket nevelő anyát.

14. Bölcsődei dokumentáció:

Bölcsődevezető által vezetett dokumentáció, nyilvántartások:

Dolgozókról:

- Egészségügyi nyilatkozat, egészségügyi alkalmassági vizsgálatok nyomon követése
- Munkaköri leírások
- Szabadságok nyilvántartása
- Jelenléti kimutatás
- Létszámjelentés
- Személyi anyagok vezetése
- Nyilatkozat – „nem folyik ellene gyermekbántalmazás miatti eljárás”
- Dolgozók továbbképzési kötelezettségével kapcsolatos nyilvántartások, jelentések
- Kis- és nagy értékű eszközök nyilvántartása, leltár
- Munka- és tűzvédelmi napló

Gyermekekről:

- Felvételi könyv, adatlap
- Megállapodás az ellátás igénybevételéről
- Szülői nyilatkozat a tájékoztatási kötelezettség megtörténtéről
- Havi statisztika – „Bölcsődei jelentés”
- Nyilvántartás az étkezést igénybe vevőkről
- Intézményi térítési díjkezdvezmény elszámolása
- Térítési díjkezdvezmények különböző jogon
- Éves statisztikai kérdőívek
- Heti étrend
- Fertőző betegségekről kimutatás
- Oltásokról kimutatás
- Tetvességi nyilvántartás

Egyéb dokumentációs feladatok:

- Költségvetés nyomon követése
- Szakmai program, munkaterv, munkatervi beszámoló készítése

Kisgyermeknevelők által vezetett dokumentáció:

- Bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap – a családlátogatás időpontjának bejegyzésével, a beszoktatás összefoglalójával, ill. a meghatározott időközönkénti fejlődésmenet leírásával (a gyermek 1 éves koráig havonta, később negyedévente vezetve).
- Percentil tábla – ránézésre is szemléletesen mutatja a lineáris magasság- és súlyfejlődést
- Családi/üzenő füzet – a bölcsőde adataival, leírásával, majd a szülő általi adatok bejegyzésével indított olyan életre szóló dokumentum, amelyben a gyermek óvodába menetelég a kisgyermeknevelők rendszeres bejegyzései által belekerül a bölcsődés életének levonata
- Csoportnapló – naponkénti vezetéssel
- az óvodába menő gyermekek jelentőlapja
- kisgyermeknevelői jellemzés a szakértői és egyéb szakvizsgálatokhoz fenntartó elfogadó határozat.

15. Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek alkalmazkodnak az életkori sajátosságokhoz. Kiválasztásuknál egészségügyi és pedagógiai szempontokat vettünk figyelembe.

Egy gondozási egység 2 gyermek öltözőből, 2 fürdőszobából, 2 csoportszobából, 2 terasszal kapcsolódó játszókertből, tálalókonyhából, raktárból (belső, külső) és mosdóhelyiségből (belső, külső) áll.

-Babakocsi tároló: itt hagyhatják a szülők a babakocsit, gyermek autósülést, kisbiciklit.

-Gyermeköltöző: ahol padok, kisseékek, szekrények, fogasok, cipőtartók, egy pelenkázó és egy felnőtt mosdó is található. Minden gyermeknek saját jellel ellátott szekrénye, fogasa és cipőtároló helye van, megkönnyítve a gyerekek feladatát az önállóságra nevelés színterén.

-Fürdőszoba: átlátszó üvegezett ajtó választja el az öltözőtől. A fürdőszoba berendezése is a gyerekek igényeinek megfelelőek. Egy pólózó asztal, egy gyerekkád, két gyermekmosdó, kettő gyermek WC valamint egy felnőtt mosdó található meg benne. A fürdőszoba falán minden gyermeknek saját jellel ellátott polca van. Itt tároljuk a pelenkát, törülközőt, popsi krémet. A törülközőtartón vannak felakasztva a törülközők és a fésűk, valamint a polc tetején a fogmosó poharak találhatóak. A falon a gyermekek méretének megfelelő, egészalakos tükör segíti a testséma kialakulását. A gyermek mosdókban kevert víz folyik a csapokból, a balesetveszély elhárítása érdekében. A mosdók felett tükrök vannak elhelyezve.

-Csoportszoba, játékeszközök: a fürdőszobától mélyen üvegezett ajtó választja el. Ez nagyon fontos, hiszen gondozás közben rálátás biztosított a csoportban játszó gyermekekre. A csoportszobák naposak, világosak, hiszen az udvar felőli fal teljes egészében ablak és üvegajtó, természetesen biztonsági üveggel. Az ideális hőmérsékletet a radiátor mellett padlófűtés biztosítja. Az oldalfal és a padlózat mosható, színes linóleummal fedett, ami könnyen tisztítható. A szobák fala fehér. A csoportszoba berendezése és a játékeszközök az előírásoknak megfelelőek, alkalmazkodnak az életkori sajátosságokhoz. Egészségügyi szempontból fontos, hogy a játékek könnyen tisztíthatók legyenek, balesetet ne okozzanak. Pedagógiai szempontból fontosnak tartjuk, hogy egy eszköz több tevékenységformához is alkalmas legyen. Lehessen vele építeni, kézügyességet fejleszteni, mozgás igényt kielégíteni. Lényeges elem, hogy az eszközök a gyermekek fantáziáját felébresszék és általuk a kicsik sok információhoz jussanak a világról. Minden csoportban megtalálható alapfelszerelésként a baba, a rongy, a labda, a meséskönyv, az építőjáték és a mozgásfejlesztők. A kisebbeknek sok puha, ölelgetős játékot vásároltunk, a nagyobbaknál a kreatívfejlesztő eszközökre helyeztük a hangsúlyt. A szobák elrendezésénél figyelünk arra, hogy az elkülönített sarkok biztosítsák a különböző típusú játéktevékenységeket és a kisebb csoportok meghitt játékát, a nagymozgásoknál nagyobb, üres terület álljon rendelkezésre, a konstruáló tevékenységeket nyugalmas helyen, egyszínű sima szőnyegekön játszhasák a gyermekek. A gyermekeknek a napközbeni pihenésre a pihenősarokban van lehetőségük. A balesetek elkerülése miatt rendszeresen ellenőrizzük a játékek épségét. A gyermekek egészsége érdekében a játékfertőtlenítés fontos feladatunk.

-Terasz: Minden egység előtt tetővel ellátott terasz terül el, a szobákból közvetlenül nyíló üvegezett ajtón juthatunk ki. A terasz burkolata csúszásmentes fa. A teraszról nyílik egy játékraktár, melyben a kerti játékokat tároljuk. A középen lévő nagy terasznál gyermek WC és mosdó, valamint felnőtt mosdó található.

-Játszókert: A teraszról közvetlen a játszókertbe jutunk. A gondozási egységek között gumi felületen motorozhatnak a gyermekek. A kert területén több, fából készült játékelem (babaház, játékvár csúszdával, kombinált mászóka) és homokozó található. A füves területeket emelkedők, kisebb dombok tarkítják. A központi terasz közelében helyezkedik el a vízpermetező, alatta csúszásmentes a burkolat. Az udvari játékraktárban bőséges a játék választék, többféle homokozó játék, különböző méretű motorok, triciklik, biciklik, dömperek, talicskák, fűnyírók, autók találhatóak. A bölcsődét körben kerítés védi. A hátsó kerteket, lépcsőket kerítések zárják el a gyermekek elől. A kapuk a teljes biztonság érdekében tolózárrakkal is zárhatóak.

- **Sószoba:** A bölcsőde a felső légúti betegségek gyakoriságának csökkentésére az egészség megőrzési program keretein belül só szobát alakított ki, amely jótékony hatással van a bölcsődébe kerülő kicsik immunrendszerének erősítésére és a közösségi fertőzések csökkentésére. A sószobát a bölcsődébe járó gyermekek használják. A napirendet úgy szervezzük, hogy minden gyermek hetente, forgó rendszerben, alkalmanként 20 percet a sószobában tudjon tartózkodni a saját kisgyermeknevelő jelenlétében. Az alapellátást igénybe vevők számára térítésmentes ez a szolgáltatás.

16. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei:

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen.

Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése.

A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás közben nevelési feladatokat is ellátunk, melyek elősegítik a gyermekek egészséges életmódra nevelését, a helyes szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

Gondozás szervezése, gondozási műveletek:

Pelenkázás, szobatisztaságra nevelés, WC használata:

A gyermekek pelenkaváltása szükség szerint történik, de annak ellenőrzése rendszeresen zajlik (reggeli érkezést követően, udvari kimenetel előtt és után, valamint a délutáni pihenő után). Minden gyermeknél a saját, otthonról hozott pelenkát, popsi törlőt, popsi krémet használunk (szükség szerint vizes lemosást alkalmazunk). A pelenkaváltáskor a kisgyermeknevelő folyamatosan tájékoztatja a gyermeket a folyamat lépéseiről, mellyel elősegíti a gyermek biztonságérzetét, megerősíti a közöttük lévő kapcsolatot.

A szobatisztaság fontos állomás a gyermek fejlődésében, annak kialakulását nem sűrgetjük a gyermeknél, figyelembe vesszük az egyéni érettséget. A szülővel egyeztetve, egymást támogatva biztosítjuk a szobatisztaság kialakulását.

Mosakodás:

A bölcsődébe érkezéskor, a csoportszobába lépést megelőzően a gyermekek a szülők felügyelete mellett mosnak kezet. Az alapvető tisztálkodási szokások kialakítását, a helyes technikával végzett kézmosást már kisgyermekkorban el kell kezdeni. Étkezések előtt, pelenkacsere és WC használat után és az udvarról való bejövételkor minden esetben, valamint szükség szerint kezet mosdatunk a gyermekekkel.

Öltözködés:

Az öltözködéssel is fejlesztjük a gyermekek esztétikai érzékét és az igényességüket. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek ruházata ízléses, kényelmes, praktikus és az időjárásnak megfelelő legyen. A ruházatuk ne akadályozza a gyermekeket a szabad mozgásukba. Az öltözködésre és a vetkőzésre elegendő időt biztosítunk, ezáltal is támogatjuk a gyermekek önállósodását. Előtérbe helyezzük, hogy a gyermekek ortopédiailag egészséges lábbeliket viseljenek, szükség esetén felhívjuk rá a szülők figyelmét.

Étkezés:

Az egészséges életmód kialakításaként fontos feladatunk a gyermekek helyes étkezési szokásainak kialakítása, a gyermekek korának megfelelő táplálásuk. Az étkezések minden nap azonos időben (a napirendben feltüntetett) történnek, mely növeli a gyermekek érzelmi biztonságát és segíti őket a tájékozódásban.

A helyes étkezési és táplálkozási szokások kialakítására (a pohár használata, az evőeszköz használata, a szalvéta használata, az alapos rágás, a nyers zöldségek és a gyümölcs fogyasztása) különösen nagy hangsúlyt fektetünk. Odafigyelünk, hogy a gyermekek megfelelő mennyiségű folyadékot fogyasszanak a nap folyamán.

Levegőzés:

Az egészséges életmód kialakításánál lényeges szempont, hogy elegendő időt biztosítsunk a gyermekeknek a szabad levegőn való aktív tevékenységekre, melyekhez adottak a korosztályuknak megfelelő játékeszközök. Az időjárástól függően törekszünk arra, hogy minél több időt tartózkodjanak a gyermekek a friss levegőn. Ősztől tavaszig naponta egyszer (délelőtt), tavasztól őszi naponta kétszer (délelőtt, és uzsonna után) visszük ki levegőzni a kicsiket.

Alvás, pihenés:

A gyermekek optimális fejlődéséhez, zavartalan idegrendszeri érésükhöz feltétlenül szükséges a megfelelő idejű és minőségű alvás, és a pihenés. Az alváshoz optimális feltételeket (altatás előtti szellőztetés, csend, nyugalom, kényelmes ágy, állandó hely, átmeneti tárgy) biztosítunk. Egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, halk énekkel, mesével segítjük a gyermekek elalvását. A napközbeni pihenéshez pihenő sarkokat alakítottunk ki a csoportszobákban.

Játéktevékenység:

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. Kisgyermeknevelőink a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásukkal támogatják az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelőink a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményeznek, mintát nyújtanak, szerepet vállalnak a játékban, annak tartalmát ötleteikkel, javaslataikkal színesítik. A játék lehetőséget ad a társas kapcsolatok alakulására is. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A játék belső szükségletből fakadó, örömteli tevékenység, lényegéhez hozzátartozik az önkéntesség, a szabadon választás.

Tulajdonságai:

- o Örömet szerez
- o A játék önmagáért való
- o Nem feladat
- o Mindig valamilyen aktív részvételt tételez fel a gyermek részéről
- o A csecsemő és kisgyermek fő tevékenysége
- o Gazdagítja ismereteit, tapasztalatait, a világ megismerésének egyik eszköze
- o Megismeri a tárgyak tulajdonságait
- o Eközben gyakorolja az újonnan elsajátított mozgásokat, tevékenységmódokat
- o Megtanul figyelni, egyre hosszabb ideig elmélyülten tevékenykedik
- o Megismeri a nehézségek leküzdésének örömet
- o Fejleszti fantáziáját, megfigyelőkészségét
- o Azért játszik, mert jólesik, mert örömet lel benne, mert saját játékával saját vágyait, törekvéseit valósítja meg.
- o A gyermeki játék a gyermek fejlettségi szintjét tükrözi.

Komplex művészeti és esztétikai nevelés:

Anyanyelvi nevelés:

Az anyanyelvi nevelés célja az érthető, kifejező és hatásos beszéd készségének kialakítása. A nevelő részéről elvárás az érzékletes, tiszta, könnyen követhető, hangzásra kellemes beszéd. Lényegesnek tartjuk, a gyermekek beszédkedvének felkeltését, ébrentartását, a nyelvi fejlődés játékoskeretek közötti segítségét az összes tevékenységi formában. A gyermeki közlésvágy fenntartása, a szókincs gyarapítása érdekében különösen fontosak az élményközeli beszélgetések, a mondókák, a mesék. A jól megválasztott vers, mondóka, mese révén a művészi nyelv olyan „varázseszközként” képes működni a mindennapokban, mely miközben örömet okoz, élményt szerez, észrevétlenül fejleszti az értelmi (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődését), érzelmi, morális, szociális kompetenciákat, a teljes személyiséget.

A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége.

Bölcsődénkben a népi és az irodalmi műveknek egyaránt van helye.

A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják. A mesével való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát s a játéktevékenységhez hasonlóan, a mesehallgatás intim állapotban eleven belső képvilágot jelenít meg. A mesélés a kisgyermek mentális egészségének elmaradhatatlan eleme.

A gondozónő feladata:

- A mese, a versmondás feltételeinek megteremtése
- Kívülről tudja a verseket, meséket
- Arcjátékával, ritmikus mozdulatokkal, hanglejtéssel kísérfje
- A hangerő változtatásával teszi érzékelhetőbbé a gyermek számára
- Kihhasználja a mondókázás nyugtató hatását
- Megismerteti a néphagyományokhoz, ünnepekhez kapcsolódó meséket
- A régi szokások értékét közvetíti

Az irodalom megismertetésén, megszerettetésén át közvetetten hat a szülőkre.

Ének-zenei nevelés:

A bölcsődei zenei nevelés segíti a kisgyermek érzelmi fejlődését, beszédképességének alakulását, a zenei hallás, éneklési készségének fejlődését, ezáltal meghatározó a gyermek egészséges fejlődésében. Az éneklés a gyermekre kedvezően hat, nyugalmat, örömet jelent, és a közös játék megerősíti a bensőséges kapcsolatát a kisgyermeknevelővel. Az énekes játékok állandó ismételtetése örömforrás, amelyek a gyermek biztonságérzetét növelik.

A bölcsődénkben sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre adunk lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelőink énekhanga, spontán dúdolgatása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömlélményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődében végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

Cél:

1. A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése
2. Érzékennyé tegye a környezet hangjai iránt
3. Énekes játékkal, az együtténeklés örömeivel érzelmei gazdagítása

Zenei nevelés feladatai:

- Magyar mondókák megismertetése
- Magyar énekes játékok megismertetése
- Dalolással kedvet keltsen, a mintaadás az önkéntes utánzásra
- Összerendezett mozgásra készítés
- Ritmusérzék fejlesztés

Zenei nevelés tartalma:

- Kötetlen formában, a napszak bármely időszakában
- Heti rendszerességgel, az évszaknak megfelelő terv alapján

Zenei nevelés feltételei:

Személyi feltétel

- Gondozónő énekeljen
- Rendelkezzen megfelelő számú énekanyaggal
- Énekelgetés alkalma, módja korcsoportonként változó
- Többszöri rövid énekelgetése
- A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére:
  - Érzékenyek a természet, és környezet hangjára
  - Ismeri a dalok, mondókák szövegét, a hozzá kapcsolódó kézmozdulatokat
  - Kedvelik az élő zenét, örömet okoz számukra a zene hallgatása

Alkotótevékenység:

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés - nem annak eredménye. Kisgyermeknevelőink feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása.

A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotótevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotótevékenységi formák a bölcsődében: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyúrás, tépés, ujjfestés vagy egyéb eszközzel való festés. A kisgyermeknevelőink feladata, hogy kialakítsanak a csoportszobában egy kreatív sarkot, ahol mindig mód van a spontán vagy vezérelt alkotásra. Az asztal melletti polcra helyezhetik a különféle rajzeszközöket és a papírokat, amellyel bármikor lehet rajzolni, amelyhez nem szükséges semmiféle előkészület.

Cél:

- Az építő, ábrázoló, alkotó tevékenység segítése
- A térbeli, formai, színi képzet kialakulása, gazdagítása
- A természet színeire, formáira való ráhangolódás

Feladat:

- Az alkotó tevékenységre egész nap folyamán lehetőség biztosítása
- Megismertetni a gyereket a különböző anyagokkal, a kézi munka alapelemeivel
- Az egyéni fejlettségnek megfelelő motiválás

A fejlesztés tartalma:

- Képkalkotás: firkálás, rajzolás
- Rajzolás: ceruzával, zsírkrétával, filctollal
- Festés: ujjhegyvel, ecsettel, szivaccsal
- Agyagkompozíciók: gyurmával, karcolás, lenyomat

- Képalakítás: tépéssel, vágással, ragasztással, mozaikkészítés
- Plasztikai munkák: egyszerűbb ajándéktárgyak készítése
- Építés: hóval, homokkal, építőkockával

A fejlődés várható jellemzői a bölcsődéskor végére:

- Szívesen fajzol, egyszerű formát másol
- Rajzait meg is nevezi
- Ollóhasználat kezdete
- Nagy szemű gyöngyöt fűz
- Tökéletes ceruzafogás
- Felismerhető formákat rajzol

Környezeti nevelés:

A bölcsődei nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek környezeti nevelésére, hiszen a gyermekeket érő ingerek, élmények befolyásolhatják az életüket. Fontos a gyermekek közvetlen környezetében lévő világ megismertetése és megszerettetése, valamint a környezettudatos életvitel kialakítása.

Az alkotómunkáink során előnybe részesítjük a természetes anyagokat és rendszeresen használunk újrahasznosított dolgokat.

Az egyéb tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhat, bármikor kiléphet. Az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

Esztétikai nevelés:

Az esztétikai nevelés feladata, hogy a környezet megfigyelésével és a kisgyermeknevelőink kreativitásával közelebb hozza a gyermeket körülvevő világ szépségének felismeréséhez, felébressze és elmélyítse a gyermekben a szép szeretetét, és annak igényét, színezzé és gazdagítsa a gyermek érzésvilágát. Ezért fontos, hogy a gyermeket milyen környezet veszi körül. A kellemes, szép környezet jó hangulatot teremt. Figyelünk arra, hogy esztétikus, egymással harmonizáló tárgyak kerüljenek a csoportszobákba, melyeket ne zsúfoljunk túl. A kisgyermeknevelőink a különböző színek és formák használatával alakíthatják a gyermek ízlésvilágát és esztétikai érzékét.

Lényeges a változatosság, a dekorációk cseréje, amit az évszakokhoz és az ünnepnapokhoz kötünk. A gyermekeket is bevonjuk a környezetük szebbé tételébe. A gyermekek által készített alkotások kihelyezése növeli a gyermekek önbizalmát is.

Tanulás:

A teljesítményváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye. A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat- illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének

feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Kiemelt feladatunk a megkésett beszédfejlődés felismerése, korrigálása.

Mozgás:

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás, ezért a szobában és az udvaron is biztosítanunk kell a minél nagyobb mozgásteret és a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Feladatunk a biztonságos környezet kialakítása és a veszélyforrások kiküszöbölése. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítanunk, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron, a teraszon és a mozgásfejlesztő eszközökkel felszerelt külön helyiségben (tornaterem) több lehetőség nyílik, mint a szobában. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

A finommotorikus mozgást a kreatív tevékenységek is fejlesztik.

A mozgáskészség fejlesztése:

- Testérzékelést fejlesztő játékok (ölbeli, kézfogós játékok)
- Fogás fejlesztése (tologató, kalapálós játékok, gombos játékok, asztali játékok, különböző tapintású anyagok)
- Egyensúlyérzék fejlesztése (tornapad, bordásfal, csúszda)
- Ritmikus járás (karikák segítségével)
- Hintajáték (fészekhintá)
- Ugró játékok (ugráló csacsi, trambulín)

A mozgáskészség tartalma:

- Kötetlen formában (csoportszobában, udvaron)
- Heti rendszerességgel, előre felépített konkrét fejlesztés

A mozgásfejlesztés feltételei:

- Hely: - csoportszobánkban kialakított rész ad helyet a mozgásos gyakorlatok elvégzésére.
- az udvaron nagyobb hely van a mozgásra, ezért ennek lehetőségét kihasználjuk.

Eszközök:

- mozgásfejlesztő eszközök
- játékszerek változatos tevékenységekhez

Gondozónő: a csoportban dolgozó mindkét gondozónő nagy hangsúlyt fektetve szervezi meg mind a mindennapos mozgást mind a heti rendszerességgel beiktatott mozgásos kezdeményezéseket.

A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére:

- Szereti és igényli a mozgást.
- Egyensúlyérzéke stabil.
- Minden lépcsőfokra egyet lép, váltott lábbal
- Fürge a mozgása
- Rövid ideig tud fél lábon állni
- Lendíti a karját járás közben
- Ügyesen használja a 3 kerekű biciklit.

17. Gondozási, nevelési feladatok a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása esetén:

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása a bölcsődében történhet:

- teljes integrációban (egészséges bölcsődei csoportban egy vagy két sajátos nevelési igényű gyermek helyezhető el. A sajátos nevelési igényű gyermek ellátása két egészséges gyermek gondozásához szükséges személyi feltételek biztosításával oldható meg, így a csoportlétszám maximum 10 fő.)
- részleges integrációban (a gondozási egység (két csoportszoba) részeként kell kialakítani. Ebben az esetben a gondozási egységen belül az egyik szobában az egészséges gyermekek, a másik szobában pedig a sajátos nevelési igényű gyermekek vannak. Szükséges, hogy a napirend meghatározott részében a két gyermekcsoport együtt legyen. Kisgyermeknevelő-gyermek arány: az ép csoportban egy kisgyermeknevelőhöz öt gyermek tartozik, a másik szobában egy kisgyermeknevelő három sajátos nevelési igényű gyermek gondozását és fejlesztését végzi.)
- speciális csoportban (a bölcsőde egy gondozási egységként kell kialakítani. A csoportban 6 év alatti, nagyobb mértékben sérült, felvételtkor az ép bölcsődei csoportba nem illeszthető – jelentős fejlődésbeli elmaradást mutató – gyermekeket gondoznak, fejlesztenek. Kisgyermeknevelő-gyermek arány: 1:3, azaz egy kisgyermeknevelő 3 sérült gyermeket lát el, a csoportlétszám maximum 6 fő.)

A bölcsődében a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása történhet egyrészt úgy, hogy a napközbeni ellátást biztosítják számára, ugyanakkor a fejlesztést egy másik intézményben kapja (a mi bölcsődénkben is ez a rendszer működik), másrészt úgy, hogy a korai fejlesztést, gondozást, fejlesztő felkészítést a bölcsőde biztosítja (szakértő szakvélemény alapján).

Az esélyegyenlőség érdekében a bölcsődénkben a sérült gyermekek teljes integrált formában történő gondozása – nevelése történhet, az egészséges és sérült gyermekek együttélési előnyeire építve. A sérült gyermekek ellátása önkéntes, de tudatosítani kell a kisgyermeknevelőkben és a szülőkben is, hogy a segítséggel élőknek is joguk van a napközbeni kisgyermek ellátást igénybe venni és a társadalom teljes jogú tagjaként élni. Arra azonban nagy figyelmet kell fordítani, hogy sem ön-, sem társaira veszélyes ne legyen a bölcsődébe felvett gyermek.

Az integrált csoport kisgyermeknevelőinek lehetőség szerint gyógypedagógiai asszisztensi végzettséggel kell rendelkezniük és munkájukhoz folyamatos gyógypedagógusi segítséget kell kapniuk. A fogyatékos kisgyermek felvétele is a Szakértői Bizottság javaslata alapján történik, 3 hónapos próbaidővel. A próbaidő után a szakmai team - orvos, gyógypedagógus, vezető, kisgyermeknevelő-együttes véleménye alapján dönt a kisgyermek további gondozásáról. Elutasítása esetén a gyermeket további korai fejlesztése érdekében a Szakértői Bizottsághoz kell irányítani és tájékoztatni a szülőt, illetve törvényes képviselőt a gyermek más intézményben való elhelyezésének lehetőségéről és módjáról.

Bölcsődénkben nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek számára gondozásuk és nevelésük során biztosítsuk az igényüknek és tempójuknak megfelelő időt. Beépítjük a bölcsődei napirendbe az SNI –s gyermekeket ellátó fejlesztő pedagógusok által ajánlott mozgásformákat, feladatokat, ehhez napi szinten használjuk a speciális mozgásfejlesztő eszközeinket. Támogatjuk a szülőket a gyermekük speciális fejlesztésében, megerősítjük őket szülői mivoltukban. Tanácsainkkal megpróbáljuk oldani a bizonytalanságukat.

18. A bölcsőde nyitvatartása:

Bölcsődénk nyitvatartási idejét a fenntartó határozza meg, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek munkakezdését és befejezését, valamint a bölcsődéből a munkahelyre, illetve a visszautazás időtartamát. Így a bölcsőde minimum nyitvatartási ideje 10 óra. Egy gyermek napi gondozása az alapellátás idejében a tizenkét órát nem haladhatja meg.

Jelenleg: 7:00-17:00 óráig.

19. A bölcsődei nevelés megvalósításának feltételei:

A gyermekcsoportok összeállítása:

A 2010.01.01.-től érvényben lévő 15/1998 (IV.30.) NM. rendelet 40.§. szerint egy bölcsődei csoportban 12, maximum 14 gyermek nevelhető, ha a 2. életévét valamennyi gyermek betöltötte, a fogyatékos gyermeket is ellátó csoportba maximum 11 gyermek vehető fel.

A gyermekcsoportokat célszerű úgy kialakítani, hogy egy szobában kisebbek és nagyobbak is legyenek. Így a kicsik sokat tanulhatnak a nagyoktól a beszédfejlődés, társas kapcsolatok, önállósodás terén, míg a nagyok szociális érzékenysége, segítőkészsége feltűnően növekedni fog. Abból a szempontból is előnyt jelent a vegyes korcsoport, hogy kevesebb gondozási feladatot kell a kisgyermeknevelőnek végeznie, így több ideje jut ténylegesen a gyerekek között lenni, és a készségeiket fejleszteni. Van idő és mód énekelgetni, mondókázni, festeni, gyurmázni és közben sokat beszélgetni.

Az esélyegyenlőség érdekében a bölcsődében a fogyatékkal élő gyermekek integrált formában történő gondozása – nevelése történik, az egészséges és sérült gyermekek együttélési előnyeire építve. A sérült gyermekek ellátása önkéntes, de tudatosítani kell a gondozó személyzetben és a szülőknél is, hogy a segítséggel élőknek is joguk van a napközbeni kisgyermek ellátást igénybe venni és a társadalom teljes jogú tagjaként élni.

Egy gyermekcsoportba a fentiek szerint 12-14 gyermek kerül, akiket 2 kisgyermeknevelő lát el. A kisgyermeknevelők váltott műszakban dolgoznak, de a nap „ölelkezési részében” (10-14 óra) mindkét személy a csoportban van. Ilyenkor érvényesül a „saját kisgyermeknevelő” elv. Saját kisgyermeknevelőnek azt a személyt nevezzük, aki a csoport egy részéért (6-7 gyermek) fokozottan felelősséget vállal, nyomon követi a gyermekek fejlődését, érzékeli, ha valami probléma van azzal, napi szinten konzultál a szülővel.

Abban az esetben, ha fejlődésében elmaradott, SNI-s vagy halmozottan sérült gyermek felvételére kerül sor (kiderülhet a felvétel után is), a bölcsőde a tárgyi és személyi feltételek megléte mellett vállalkozik a gyermek gondozására, nevelésére, a fejlesztését pedig a Pedagógiai Szakszolgálat látja el.

A napirend kialakítása :

A napirend az aktuálisan egy csoportba tartozó gyerekek szükségleteinek kielégítésére irányuló életszervezési feladat. A gyerekek étkezési-, játék-, pihenési szükségletük egyéni figyelembevételével kell kialakítani a napirendet, a csoport érdekeivel összehangoltan.

A napirend szolgál alapul a gyermek számára a tájékozódásban, és a biztonságérzetében.

A gyermek egyéni igényein túl meghatározza a napirendet a gyermekek fejlettsége, a létszám, az évszak, időjárás. A kisgyermeknevelők munkarendje a gyermekek napirendjéhez kell, hogy igazodjon. A kisgyermeknevelők a csoport kialakulása után egymással egyeztetett állandó napirendet és munkarendet dolgoznak ki. Ezen változtatni csak közös, - a bölcsődevezetővel egyeztetett – megfontolás után lehet.

Általános alapelvek:

- o Minden egyes gyermek és a csoport igényeinek figyelembevétele, összehangolása.
- o Bölcsődei nyitvatartási idő.
- o A gyermek otthoni és bölcsődei napirendjének egymáshoz közelítése.
- o A gyermekek életkori sajátságainak, igényeinek, fejlődésüknek szem előtt tartása.
- o Szükségletek változása- évszakok (nyári, őszi, tavaszi, téli napirend).

Gyakorlati szempontok:

- o elegendő idő hagyása a gondozási műveletekre,
- o várakozási idő kiküszöbölése,
- o folyamatosság,

- o összehangoltság,
- o a kisgyermeknevelői és dajka munkarendjének igazodása a napirendhez,
- o a csoport pontos korösszetételének figyelembevétele, a gyermekek megoszlása a kisgyermeknevelők között (vegyes-, azonos korú gyermekcsoport),
- o a csoportok alcsoportokra bomlanak a „saját kisgyermeknevelő” elv értelmében,
- o minden egyes gyermek egyéni igényének figyelembevétele.

Általános napirend:

6:00-8:00	Reggeli érkezés, gyermekek fogadása, kötetlen játék, meghitt beszélgetések
8:00-8:30	Reggeli
8:30-10:00	Szabad játéktevékenység a kisgyermeknevelő felügyelete és támogató tevékenysége mellett, szükség szerint tisztázás
10:00-10:15	Tízórai
10:15-11:15	Udvari játék / az időjárástól függően ez az időpont rugalmasan változik /
11:15-11:35	Tisztálkodás, szükség szerint tisztázás
11:35-12:00	Ebéd
12:00-14:30	Pihenés, alvás. Az ébredés sorrendjében fürdőszobai tevékenység, kötetlen játék
15:00-15:30	Uzsonna
15:30-17:00	Szabad játéktevékenység (jó idő esetén az udvaron), hazaadás

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszer:

A kisgyermeknevelő személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családoknak és a gyermekeknek.

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” már a családlátogatás során megismeri a leendő gyermekét és családját, beszoktatja a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő végzi a kisgyermek nevelését és gondozását (felmenőrendszer), figyelemmel kíséri a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszerben több figyelem jut minden gyermekre. A kisgyermeknevelő számon tartja a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait.

20. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei:

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

A szülők tájékoztatása a bölcsődei szolgáltatásról:

A szülő vagy törvényes képviselő a bölcsődébe való jelentkezéskor széleskörű tájékoztatást kap a bölcsődei életéről, szokásokról, szabályokról, családlátogatás jelentőségéről, a beszoktatás menetéről. Lehetősége van megnézni már ekkor a gyermekek által használt helyiségeket (előtér, átadószoza, fürdőszoba, csoportszoza), ill. a játszókertet. A szülő vagy törvényes képviselő megismeri gyermeke leendő kisgyermeknevelőit. Tájékoztatást kap az adminisztratív intézkedésekről is.

A bölcsőde szolgáltatásáról szóló tájékoztatás a helyi önkormányzat hivatalos honlapján, a bölcsőde hivatalos honlapján, a helyi újságban illetve a bölcsőde faliújságjain keresztül történik.

Az átadókban elhelyezett faliújságon az aktualitásoknak és a bölcsőde nevelési elveinek megfelelő cikkeket, tudományos értekezéseket, kutatási eredményeket, szakmai véleményeket helyezünk el. Továbbá kifüggesztésre kerül a területileg illetékes gyermekjogi képviselő neve és elérhetősége, a szülői érdekképviseleti fórum tagjainak neve, a társintézmények elérhetőségei, a bölcsőde működési engedélyéről szóló tanúsítvány, a bölcsődevezető fogadónapjának időpontja, a gyermekek heti étlapja, és a bölcsőde házirendje.

A házirend célja olyan szabályok megfogalmazása, érvényesítése, amelyek biztosítják a gyermekek nyugodt, biztonságos életét, a gyermekközpontú nevelőmunkát és a bölcsőde zavartalan működését.

A házirend feladata, hogy megismertesse a bölcsődébe járó gyermekek és szülei vagy törvényes képviselőik, valamint a bölcsődei dolgozókra vonatkozó jogokat, kötelezettségeket, és a bölcsőde működésének rendjét.

A házirend hatálya kiterjed a bölcsőde valamennyi kisgyermekére és azok szüleire, törvényes képviselőire, a bölcsőde dolgozóira és a bölcsőde területén tartózkodó személyekre.

A házirend tartalma: általános információk, bölcsődei elérhetőségek, a gyermekek jogai, a szülők jogai és kötelezségeik, a bölcsőde nevelési év rendje, a gyermekek érkezése, távozsága, hiányzsások, betegségek, igazolások, fizetési kötelezségek, a bölcsőde és a család kapcsolattartásának módjai.

Családlátogatás:

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint a családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében, előzetes időpont egyeztetést követően kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízsa. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek. A látogatásról a „saját kisgyermeknevelő” feljegyzést ír a gyermek dokumentációjába (fejlődési napló).

Beszoktatás (adaptáció):

A beszoktatás kiemelten fontos része a bölcsődei szakmai munkánkknak.

A szülővel történő fokozatos beszoktatáskor a családdal való együttműködést helyezük előtérbe, tovább építjük a bizalmi kapcsolatot. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad a gyermeknek, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, az új környezethez való alkalmazkodást.

A sikeres beszoktatás érdekében a kisgyermeknevelőink kedvességükkel, tapintatos viselkedésükkel fokozatosan szoktatják a gyermekeket a számukra idegen helyzethez. A jól átgondolt, megtervezett és végrehajtott beszoktatás alapozza meg a gyermekek bölcsődei közérzetének, pszichés, szomatikus fejlődésének jövőjét. A „saját kisgyermeknevelő” összegző feljegyzést ír a beszoktatásról, a gyermek dokumentációjába a fejlődési napló mellékleteként, valamint az üzenő füzetbe (családi füzet).

A szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerének feltételei:

- a szülő korrekt tájékoztatása,
- a szülő részéről a módszer elfogadása és együttműködő részvétele,
- elegendő idő biztosítása, mely ideálisan kettő hét.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás elemei:

- a beszoktatás első hetében az anyával együtt, a második héten már az anya állandó jelenléte nélkül, rövidebb, majd fokozatosabban emelt idővel,
- a beszoktatás első hetében az anya gyermekével valamennyi gondozási műveletet elvégzi és a kisgyermeknevelő ezeket megfigyeli,
- a gyermek együttműködésétől függően az első napokban is kísérletet teszünk gondozási művelet elvégzésére az anya jelenlétében,

- a harmadik-negyedik naptól fokozatosan vesszük át az anyától a gondozási műveleteket,
- a gyermek ébrenléti ideje alatt az anya rövidebb-hosszabb ideig távozhat a csoportszobából,
- az alvás jelenti a beszoktatás alatt a legnagyobb nehézséget, ezért az anyának az altatás ideje alatt elérhetőnek kell lennie,
- egy kisgyermeknevelőhöz egy időben csak egy gyermek kerül beszoktatásra, hogy az adott gyermekkel tudjon foglalkozni,
- a gyermek bölcsődei életének kialakításánál, a szakmai elvek megszabta kereteken belül figyelembe vesszük az otthoni szokásokat,
- a beszoktatás során az egész családot, nem „csak” a gyermeket kell segítenünk.

Napi kapcsolattartás:

A napi kapcsolattartásra a reggeli érkezéskor és a délutáni hazaadáskor kerül sor. Célja a rövid, kölcsönös információ átadása a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, viselkedéséről. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. A napi beszélgetések formálják a család és a bölcsőde kapcsolatát, erősítik a bizalmat és az összehangolt nevelést.

Egyéni beszélgetések (fogadóórák):

Az egyéni beszélgetést kezdeményezheti a szülő vagy törvényes képviselő, a kisgyermeknevelő, valamint a bölcsődevezető, amely a kisgyermek fejlődésével kapcsolatos kérdések, vagy nevelési problémákról szóló részletes, hosszabb megbeszélés. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben segítséget nyújthat a bölcsőde orvos, a bölcsődében dolgozó pszichológus. A beszélgetésekre biztosítjuk a megfelelő helyet és időt.

Szülőcsoportos beszélgetések:

A szülőcsoportos beszélgetések tematikus beszélgetések a csoport kisgyermeknevelői vezetésével, amelyekre évente legalább három alkalommal kerül sor. Témája lehet például a bölcsődei beszoktatás, a szobatisztaságra nevelés, a mozgásfejlődés, az étkezés, a napirend, az agresszió, stb., valamint a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató egyéb nevelési témák. A felmerülő problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott jó példák továbbgondolására.

A rendszeres, jól működő szülőcsoportos beszélgetések erősítik a jó kapcsolatot, a partneri együttműködést és a bizalmat.

Szülői értekezletek:

Bölcsődén belül a szülői értekező a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkal közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési évben általában három alkalommal tartunk szülői értekezőt. Az első szülői értekezőt az „új” szülők részére tartjuk, amelyen tájékoztatást kapnak a bölcsődei életéről, megismerhetik a gyermekük leendő kisgyermeknevelőjét, akivel megbeszéljük a családlátogatás időpontját és a beszoktatást. Ismertetjük a szakmai programot, a házirendet, a beiratkozás feltételeit és módját. A második szülői értekezőt a beszoktatást követően szervezzük, amelyen a beszoktatás tapasztalatait és az elkövetkező időszak programjait beszéljük meg. A harmadik szülői értekezőt az óvodába távozó gyermekek szüleinek az óvodai beiratkozás előtt szervezzük, ahol az óvoda vezetője tájékoztatja a szülőket az óvodai felvétel eljárásáról.

Indirekt kapcsolattartási formák:

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

Üzenő füzet (Családi füzet):

Az üzenő füzet (Család füzet) kiegészíti a személyes kapcsolattartást. A „saját” kisgyermeknevelő ebben a dokumentumban tájékoztatja a szülőket a gyermekük fejlődéséről, a nevelési év során a különböző programokról. Színesíti a füzetet a bölcsődei nevelés során elhangzott mondókákkal, dalokkal, mesékkel, gyermekrajzokkal. A szülői reflektálásokat, bejegyzéseiket szívesen látjuk. Az üzenő füzet (Családi füzet) is hozzájárul a szülők és a kisgyermeknevelő közötti harmonikus kapcsolathoz, a bizalom kialakulásához, a családi és a bölcsődei nevelés összehangolásához.

21. Gyermekélelmezés:

Az egészségügyről szóló törvény előírja, hogy „a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani.”

A bölcsődénk heti étrendjét szakképzett élelmezésvezető állítja össze, figyelembe véve a korosztályi sajátosságoknak megfelelő mennyiségű és minőségű táplálékot biztosítva. Orvosi javaslatra külön tej, tojás, lisztmentes étrendet biztosítunk az arra igényt tartó gyermekeknek. Az étrend az egészséges fejlődést szolgálja. Sok nyers zöldséget, gyümölcsöt, ízletes főzeléket, megfelelő mennyiségű tejet, húst, tojást kínálunk. Azok ehetnek asztalnál és próbálkozhatnak a kanál használatával, akik már biztonságosan tudnak ülni. Az ételleket a korszerű táplálkozási elvek és konyhatechnikai eljárások figyelembevételével készítik, majd szállítják konyháinkra. Az átadókban kitett étlapról a szülők már hét elején értesülnek melyik nap, mi a menü. Így folyamatosan találkoznak a korszerű étkezés változatos lehetőségeivel. Bölcsődénkben napi négy étkezést (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) biztosítunk a gyermekek számára. Emellett kiemelt feladatként tekintjük, hogy a gyermekek megfelelő mennyiségű folyadékot fogyasszanak.

22. A gyermekekről vezetett dokumentációk:

Szakmai munkánk során folyamatosan figyelemmel kísérjük és dokumentáljuk a kisgyermek fejlődését. A dokumentációk vezetésénél fontos a tárgyyszerűség, az érvényesség, a hitelesség, a szakmaiság, a rendszeresség. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítjuk, és nem minősítjük. A dokumentációk vezetése a személyiségi jogok szem előtt tartásával, tárolása az adatvédelmi törvények előírásai szerint történik.

Felvételi könyv:

A bölcsődevezető tölti ki a beiratkozáskor, mely tartalmazza a gyermek törzsszámát, a felvétel időpontját, a gyermek nevét, születési helyét- idejét, a szülők vagy törvényes képviselők nevét, foglalkozását, elérhetőségét, a lakcímet, a gyermek TAJ számát, valamint a bölcsődéből való távozás időpontját.

Bölcsődei gyermekegészségügyi törzslap:

A szülő vagy törvényes képviselő a bölcsődei beszkotatás első napján adja át a nyomtatványt gyermeke „saját kisgyermeknevelőjének”, melyen a házi gyermekorvos és a védőnő az őket érintő részt kitöltötte. A kisgyermeknevelő folyamatosan jelöli a percentil táblán a gyermek fejlődési állapotát és nyilvántartja a gyermek távollétét és annak okát.

Fejlődési napló:

A „saját kisgyermeknevelő” vezeti a gyermekei testi, lelki, szociális, értelmi és érzelmi fejlődéséről egy éves kor alatt havonta, egy és két éves között negyed évente, két éves kor fölött fél évente. Ehhez a dokumentumhoz csatolja a családlátogatás és a beszkotatás során készült feljegyzéseit. Idecsatolja az egyéb szakorvosi, pedagógiai véleményeket is, valamint az ezekhez kapcsolódó egyéni fejlesztési terveket a sajátos nevelési igényű gyermekek részére.

Üzenő füzet (Családi füzet):

A szülő vagy törvényes képviselő a bölcsődei beszoktatás első napján adja át a „saját kisgyermeknevelőnek”, amelybe rögzítette a gyermeke adatait, a szülők elérhetőségeit és hogy ki viheti haza a gyermeket a bölcsődéből. Bemutatja a gyermekét egy rövid jellemzés során.

A „saját kisgyermeknevelő” bejegyzi a bölcsőde adatait, és a csoportban dolgozó kisgyermeknevelők elérhetőségeit. Ez a dokumentum is tartalmazza a beszoktatás során készült, valamint a gyermek fejlődésével kapcsolatos feljegyzéseket. A „saját kisgyermeknevelő” a jeles napok, ünnepek alkalmával egy kis köszöntéssel, bejegyzéssel kedveskedik a családnak. A bölcsőde és a szülők közötti kölcsönös, egyéb információk átadására is itt kerülhet sor.

Csoportnapló:

Ezt a dokumentumot a gyermekcsoport életéről a csoportban dolgozó kisgyermeknevelők napi rendszerességgel vezetik. Tartalmazza a csoport névsorát, a napi létszámot, a hiányzókat és az étrendet, valamint az aktuális napi eseményeket és a szakmai tevékenységeket. Külön említést tesz a megszokottól eltérő történésekről.

Napi jelenléti kimutatás:

Ez a kimutatás az ellátási napokon az ellátást igénybe vevők jelen- vagy távollétének dokumentálására szolgál. Ez az alapján készül a TAJ alapú központi nyilvántartás (KENYSZI).

23. A bölcsőde dokumentumainak nyilvánossága:

A szülők vagy törvényes képviselők és más érdeklődők a bölcsőde helyi szakmai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, valamint a házi rendjéről a bölcsőde vezetőjétől kérhetnek tájékoztatást. A szülők vagy törvényes képviselők a gyermekével kapcsolatos dokumentációkat a kisgyermeknevelőtől kérheti betekintésre.

A bölcsődei adatkezelés és az adatvédelem a jogszabályoknak (GDPR) megfelelően történik.

24. A bölcsőde kapcsolatrendszere:

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése.

A bölcsőde és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Az óvodai jelentkezést megelőzően „Óvodai” szülői értekezletet szervezünk, ahol a meghívott egységes óvodavezető tájékoztatja a szülőket az óvodai beiratkozásról, az óvodai életéről és válaszol a szülők kérdésére. Bölcsődénk ezzel segíti a családokat az intézményváltásnál az új környezetbe történő beilleszkedésbe. A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges (Gyermekjóléti Szolgálat, Városi Gyámügyi Hivatal, házi gyermekorvosi szolgálat, vezető védőnő, Gyógypedagógiai Szakszolgálat, Családsegítő Szolgálat).

25. Gyermekvédelem a bölcsődében:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról az 1997. évi XXXI. törvény rendelkezik. Bölcsődénkben a gyermekvédelmi feladatokat a bölcsőde vezetője hangolja össze.

Kisgyermeknevelőink feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése céljából felismerni a testi, lelki, és fizikai bántalmazás, az elhanyagolás jeleit, valamint ezekről tájékoztatni a bölcsőde vezetőjét. Veszélyeztetettség esetén a bölcsődevezető felveszi a kapcsolatot az illetékes gyermekjóléti szolgálattal és folyamatos együttműködést biztosít.

26. A bölcsődei szolgáltatást igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme:

Bölcsődénkben különös figyelmet fordítunk a gyermekek jogainak sérthetlenségére, valamint a szülők, a törvényes képviselők és a bölcsődei dolgozók jogaira és kötelességeire.

A gyermek joga:

- Segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez.
- Sajátos nevelési igény, tartós betegség esetén a fejlődését, személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön.
- Védelembe részesüljön a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen.
- Személyét megbecsüljük, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletbe tartásuk.
- Védelembe részesüljön a bántalmazással-fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal- és az elhanyagolással szemben.
- A hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben, gondozásban részesüljön.

A szülők (törvényes képviselő) joga:

- Tájékoztatást kapjon a bölcsődei ellátásról.
- Megválassza a bölcsődét, melyre gyermeke nevelését-gondozását bízta.
- Megismerje az ott folyó gondozási-nevelési elveket és módszereket.
- Személyét megbecsüljük, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletbe tartásuk.
- Megismerje a bölcsőde, illetve a gyermekcsoportok életét, napirendjét.
- Megismerje a saját gyermeke ellátásával kapcsolatos tárgyi és személyi feltételeket.
- Megismerje a saját gyermekéről vezetett dokumentumokat.
- Tájékoztatást, tanácsot kérjen a bölcsődei szakemberektől.
- Véleményt mondjon, észrevételt, javaslatot tegyen az ellátással kapcsolatban.

A szülő (törvényes képviselő) kötelessége:

- Gyermekeivel együttműködjön, emberi méltóságát tiszteletbe tartsa.
- Gyermekeit az őt érintő kérdésekről tájékoztassa, igényeit, véleményét figyelembe vegye.
- A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön, és betartsa a bölcsődei házirendet.
- Gyermeke jogainak érvényesítése érdekében megtegye a szükséges intézkedéseket.
- A fizetendő térítési díjat időben rendezze.

A bölcsődei dolgozó joga:

- A munkájával kapcsolatos információhoz jusson.
- A munkájával, a szakmájával kapcsolatban véleményt nyilvánítson.
- Személyét megbecsüljük, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletbe tartásuk, tevékenységét értékeljük és elismerjük.
- Munkája során a gyermekek érdekeit tartsa elsődlegesnek, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeit és jogait.
- Munkájához, szakmai fejlődéséhez segítséget kérjen és kapjon.
- Munkája során védelemre jogosult a vele szembeni jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben.
- A vele szemben felmerült panasz esetén meghallgassák, munkáltatójuk és fenntartójuk védelme illeti meg a kivizsgálási időszak végéig.
- A személyes adatait, a személyes adatok kezelésére vonatkozó és titoktartási szabályok szerint kezeljük.

A bölcsődei dolgozó kötelessége:

- A munkaköri leírásnak és a vezetői utasításnak megfelelően végezze a gondozási-nevelési módszereket egyénre szabva, és önállóan végezze feladatait a módszertani előírások mentén.
- Működjön együtt a családdal, tartsa tiszteletben a családi nevelést.
- A gyermekek, a szülők, munkatársak személyiségi jogait tiszteletben tartsa és a birtokába jutott információkat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően kezelje.
- Példamutató magatartással és szakmai tudással védje hivatása, munkahelye jó hírnevét.
- Szakmai ismereteit rendszeresen újítsa meg, ezáltal munkáját a mindenkori legjobb tudása szerint végezze.
- Szakmai kompetenciája határait betartva, a szakmai és etikai elvek figyelembevételével lássa el feladatait.
- Munkahelyén munkaköri feladatának ellátására képes állapotban és öltözékben jelenjen meg.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló 1997. évi XXXI. törvény 35. paragrafus alapján a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében bölcsődénk Érdekképviselői Fórumot működtet. A mindenkori tagok neve, elérhetősége megtalálható a bölcsőde épületében a szülők által elérhető információs táblákon.

A területi gyermekjogi képviselő neve, elérhetősége megtalálható a fent említett információs táblán.

27. A panaszjog gyakorlásának módja:

A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél, vagy Érdekképviselői Fórumánál az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségzegése esetén.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

1. Érdekképviselői Fórum tagjai választás alapján:

- ellátásban részesülő gyermekek szülei, vagy más törvényes képviselő részéről 2 fő,
- intézmény dolgozóinak képviseletében 1 fő,
- a fenntartó részéről 1 fő,

2. Az érdekképviselői fórum tagjainak tisztsége 5 évre szól. A tagsági jogviszony megszűnik:

- a megbízás időtartamának lejártával,
- lemondással,
- az intézményi jogviszony megszűnésével,
- a tag halálával.

3. A megüresedett tagsági helyre 30 napon belül új tagot kell választani.

4. Az érdekképviselői fórum alakuló ülésén tagjai sorából elnököt választ.

5. Az érdekképviselői fórum működésének részletes szabályait a bölcsőde házirendje tartalmazza.

28. Képzés, továbbképzés:

Az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018.(II.5.) EMMI rendelet számos változást hozott a szociális szakmai továbbképzési rendszerben.

A módosítás érinti a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet (Tszr.), a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet (Mr.), illetve az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX.18.) ESZCSM rendelet (Vr.) szövegét.

A kötelező továbbképzések intézményi koordinálása a bölcsődevezető feladatkörébe tartozik. Hosszú távú és rövid távú továbbképzési tervet készít. A hosszú távú továbbképzési terv 4 éves időszak továbbképzési tervét foglalja magában a továbbképzésre kötelezett szakalkalmazottak körében. A hosszú távú továbbképzési terv alapján készülnek az éves továbbképzési tervek, melyek az alábbiakat tartalmazzák:

- a továbbképzésben résztvevők neve
- a továbbképzésben, illetve a felkészítő tanfolyamon résztvevők helyettesítésére vonatkozó tervet
- a továbbképzési kötelezettségüket teljesítőik számát.

Hármas felépítésű rendszer:

A továbbképzésre kötelezettek a továbbképzési kötelezettsége teljesítéséhez kötelező továbbképzés, kötelező munkakörhöz kötött vagy választható továbbképzés teljesítésével.

-A kötelező továbbképzés a teljes ágazat tekintetében szükséges, lényeges és általános alapkompenciák megszerzésére irányul, összességében a teljes pontszerzési kötelezettség 20%-át ebben a formában kell megszerezni.

-A munkakörhöz kötött továbbképzés egy adott munkakörhöz, illetve az adott munkakör esetében érintett ellátotti csoporthoz kapcsolódó speciális, módszer specifikus ismeretek megszerzésére irányul. A munkakörök szerinti bontás a Tszr. 1/A. melléklete tartalmazza, ezek illeszkednek a szakmai rendelet 2. mellékletében a személyi feltételeknél alkalmazott munkakörhöz, ebben a formában a képzési pontok legalább 40%-át kell teljesíteni. A szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat illetően 18, a gyermekvédelmi szakellátási intézményeket és a javító intézetet illetően 25 munkakört rögzít a rendelet. A munkakörhöz kötött képzés esetén a továbbképzési időszak kezdő napján betöltött munkakör az irányadó.

-A választható továbbképzés olyan szakmai továbbképzés, amely az egyéni érdeklődés figyelembevételével az önismeret, az egyéni kompetenciák vagy egyéb speciális ismeretek megszerzését célozza, értelemszerűen ez a fennmaradó képzési pontok (maximum 40%) megszerzésére szolgál.

A három képzés közül speciális helyzetben van a munkakörhöz kötött továbbképzés, ugyanis ezt a képzési ciklus első felében kell teljesíteni. A másik két képzés esetében ilyen megkötést nem tartalmaz a kihirdetett rendelet.

29. Bölcsődei ellenőrzés, értékelés:

- Szakmai programunk megvalósítása, céljaink elérése a mindennapi teljesítések során válik sikerré. Ehhez azonban elengedhetetlenül fontos, hogy az egész folyamat hatékonyságát, megvalósíthatóságát, ill. a lezárult rövidebb szakaszok minőségét ellenőrizhetővé tegyük. Fontosnak tartjuk, hogy munkánk ellenőrzéséhez olyan objektív eszközöket használjunk, amely akár számunkra, akár külső szemlélő számára megmutatja munkánk eredményességét. Programunk, nevelési módszereink, gyermekekhez való hozzáállásunk akkor mondható sikeresnek, ha minden gyermek, minden nap, a maslow-i szükséglet–piramis által megfogalmazottakat megfelelő módon tudja elérni.

- A piramis alapja, hogy a gyermek fiziológiai szükségletei minden nap kielégítésre kerüljenek. Ha szomjas valaki, azonnal kapjon inni, ha fáradt, legyen módja lepihenni.
- A gyermek biztonságérzetét növeli, ha közérzete jó; szerető, gondoskodó felnőttek tevékenykednek körülötte. Könnyen elfogadja az új dolgokat, szívesen jár közösségbe, nem beteges, derűs, nyugodt. A biztonság érzete a kapcsolatokban is jól mérhető. Egy nyugodt, kiegyensúlyozott gyermek nyitott a felnőttekkel és társaival egyaránt. Ha gondja van, mer segítséget kérni, ha szólnak hozzá nem retten meg, nem szorong. Megszokta, hogy róla mindig jót tételeznek fel. Nem „fekete bárány”, így, ha valamit rosszul cselekszik, ezt meg lehet vele beszélni. Nem magányos, társkapcsolatai jól meghatározhatók.
- A gyermek sikerességét tevékenységei mutatják. Önállósága ütemesen fejlődik. Játéka változatos, felszabadult, vidám. Ha nem sikerül valami, akkor nem adja fel a próbálkozást, hanem kitart a tevékenység mellett.
- A siker megélése segíti a gyermeket mentális fejlődésében, önmegvalósító lesz. Saját ötletei vannak, amiket bátran próbál kivitelezni. Ez már a bölcsődés korú gyermekeknél jól megfigyelhető. Az első megépített torony összerakásának élménye felér az alkotás örömeivel. A sikerorientált gyermekek neveléséhez a körülöttük levő felnőttek felelőssége, szakmai elhivatottsága nélkülözhetetlen.
  - a szakmai munka tervezett és rendszeres megfigyelése, értékelése adott szempontok alapján
  - munkaügyi- munkavédelmi ellenőrzés
  - közegészségügyi ellenőrzés
  - HACCP ellenőrzés
  - gazdálkodási ellenőrzés
  - dokumentáció ellenőrzése

Dabas, 2021. szeptember 01.

Burián Erika
intézményvezető

30. Záró rendelkezések:

Dabas Város Önkormányzat Képviselő-testületének jóváhagyásával a Szakmai Program 2021.09.09. napján hatályba lép.

Dabas, 2021.09.09.

Jóváhagyom: Kőszegi Zoltán
polgármester

Rigóné dr. Roicsik Renáta
jegyző